

RAT *ESTONIA*

LÄHEMAL AJAL ESJETENDUS JÄLGIGE ERIREKLAAMI!
TALLINNA RIIKLIKU KONSERVATOORIUMI OOPERISTUUDIO JA
RAT „ESTONIA“ ÜHISLAVASTUS

NAISEVÖTT

Muusikaline komöödia 4 vaatuses N. Gogoli järgi

M. Mussorgski ja M. Ippolitov-Ivanovi muusika ja libreto

Dirigent — Eesti NSV teeneline kunstitegelane VALLO JÄRVI

Lavastaja — ARNE MIKK

Kunstnik — UNO KÄRBIS

Muusikaline juhendaja — Eesti NSV teeneline kunstitegelane
TIIU TARGAMA

Kontsertmeister — ELLEN MAISTE

Lavastaja assistent — NEEME KUNINGAS

Peaosades:

Podkoljossin, õuenõunik	— HANS MIILBERG, VÄINO PUURA
Kotškarjov, ta sõber	— ANTS KOLLO
Stepan, Podkoljossini teener	— JÜRI TREI, TÖNU VALDMA
Fjokla Ivanovna, kosjasobitaja	— MARIKA EENSALU, AIKI KASE
Agafja Tihhonovna, kaupmehetütar	— EHA PÄRG, HELVI RAAMAT
Arina Panteleimonovna, ta tädi	— VIVIAN LAANE, EVI TAMMEORG
Dunjaška, majateeniija	— TIINA LINDAM, JUTA SAKK
Jaitšnitsa	— NEEME KUNINGAS
Anutškin	— DMITRI BARANOVSKI, TIIT ARUVEE
Ževakin	— EUGEN ANTONI

} kosilased

«Naisevõtu» tekst pärineb Nikolai Gogoli (1809—1852) samanimelisest komöödiast, milles pilatakse möödunud sajandi esimese poole Venemaa kroonuametnike ja kaupmeeste elu- ning mõttelaadi. Peategelane, õuenõunik Podkoljossin palub oma sõbra Kotškarjovi õhutusel varaka kaupmehetütre kätt. Kosilasi on küll mitu, kuid osav Kotškarjov oskab Podkoljossinit soodsaimas valguses näidata. Paraku jääb loiduseni mugav peigmees ka pulmapäeval iseendaks: kartes, et koos poissmehepõlvega kaob ka ta senine harjumuspärane eluviis, hüppab ta pruudikodu aknast välja ja põgeneb.

Ooperit «Naisevõtt» hakkas Modest Mussorgski (1839—1881) kirjutama suhteliselt varases loominguajaperioodis, 1868. aasta suvel. Sama aasta talvel alustas ta juba oma tuntuima ooperi «Boriss Godunoviga». Olles sel ajal süvenenud eluliselt tõepärase muusika loomise probleemidesse, leidis ta Gogoli komöödias väga sobiva materjali oma otsingutele. Ent Mussorgski mõte kirjutada ooper Gogoli proosatekstile tundus toiall äärmiselt julgena ja ebatavalisena. Kirjast Ludmilla Šestakovale, helilooja Mihhail Glinka õele, loeme helilooja enda arvamist uue teose kohta:

«Tahaksin vaat mida. Et mu tegelased kõneleksid laval nagu tavalised inimesed, kuid sealjuures nii, et nende intonatsioonide karakter ja jõud toimiksid orkestri toetusel sihipäraselt, see tähendab, minu muusikas peavad leidma kunstilise taaskõla inimkõne kõige peenemadki muutused... Gogoli kõneteksti edu oleneb näitlejast, kes seda tõepäraselt esitama peab. Mina aga tahan Gogoli paika panna ja näitleja ka, see tähendab öelda nii, et teisiti ei ole võimalik ja öelda sedamoodi, kuidas kõneleksid Gogoli tegelased. Näete siis, miks ma «Naisevõtus» ületan Rubico. See on elu proosa muusikas, see pole muusikute, poetide halvaks panu tavalise, kangelaslikkusega rüütamata inimkõne vastu, see on inimeste keele austamine, lihtsa, inimliku kõnepruugi taasloomine.»

M. Mussorgski lõpetas vaid «Naisevõtu» esimese vaatuse. Ülejäänud kolm vaatust kirjutas 1931. aastal helilooja Mihhail Ippolitov-Ivanov (1859—1935). Püüdes saavutada tervikut, seostada oma teost Mussorgski teosega, säilitas temagi oma libretos Gogoli proosateksti, muusikas aga mitmed tegelasi iseloomustavad motiivid I vaatuses. Vaatamata sellele, et Ippolitov-Ivanovi muusika on silutum, võrreldes Mussorgski julge otseütlemisega, suutis kaasautor siiski tema stiilile läheneda ja huvitava teose lõpuni viia.